

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษาโดยทั่วไป

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งของรูปแบบการปกครองดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารในระดับท้องถิ่นมีความสะดวก รวดเร็ว และสามารถแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ได้ถูกต้องตามสภาพปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สำหรับเทศบาลเมืองลำพูน กลุ่มคุณธรรมในฐานะของผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาบริหารงานเทศบาล จำนวน 18 คน ภายใต้การบริหารเทศบาลเมืองลำพูนของคณะผู้บริหารที่มาจากกลุ่มคุณธรรมได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาเมืองลำพูนเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องยอมรับกันว่าในการพัฒนาดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อวิถีชีวิต การทำงาน การประกอบอาชีพและความพึงพอใจที่แตกต่างกันในหมู่ประชาชนและชุมชนต่างๆ การเข้ามาวิจัยประเมินผลปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของเทศบาลเมืองลำพูนในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา จะสามารถสะท้อนประสิทธิภาพของการบริหารและการให้บริการของเทศบาล อันจะทำให้ผู้บริหารเทศบาลเมืองลำพูนได้นำไปพิจารณาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการสร้างสรรค์นโยบายที่จะสามารถสนองตอบต่อความต้องการที่ตกลึกของประชาชนได้อย่างเหมาะสมต่อไป ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อต้องการรับทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองลำพูนให้บรรลุเป้าหมายและต้องการรับทราบปัญหาในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองลำพูน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งวิธีที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน และการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของเทศบาลเมืองลำพูน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นสถิติหลักในการวิเคราะห์เพื่อแสดงความเป็นเหตุเป็นผลระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

5.2 สรุปข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูงของเทศบาลเมืองลำพูน

จากแนวทางการกำหนดนโยบายตลอดจนการนำนโยบายไปปฏิบัติปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองลำพูนให้บรรลุเป้าหมายคือ

1. มีกระบวนการสร้างนโยบายที่มีลักษณะของกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย
2. กระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ เพื่อการกำหนดนโยบายนั้น มีแนวทางการพิจารณาจากปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่เป็นระบบทำให้การจัดสรรหรือจัดลำดับของปัญหาเหมาะสมกับสถานการณ์ของทรัพยากรของเทศบาล
3. การติดตามประเมินผลของนโยบายเทศบาลมีการใช้การประเมินผลในระบบเปิด โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมทำการประเมินผล จะทำให้การประเมินผลตั้งอยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ระดับการเบี่ยงเบนของข้อเท็จจริงจากเจ้าของนโยบายจะไม่ปรากฏมากนัก
4. สำหรับปัญหาทั้งในด้านการกำหนดนโยบายและการนำสู่การปฏิบัตินั้น มีหลายประการ ที่สำคัญคือการขาดแคลนงบประมาณที่พอเพียง การขาดการทุ่มเทในการทำงานของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนการขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนบางส่วน ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการนโยบายไม่สามารถทำให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาของเทศบาลเมืองลำพูนเป็นไปอย่างที่คณะผู้บริหารต้องการ

ข้อสังเกต

การกำหนดนโยบายของเทศบาลลำพูนโดยเฉพาะการนำนโยบายของกลุ่มคุณธรรมซึ่งเป็นนโยบายของกลุ่มมากำหนดเป็นแนวทางในการบริหารงานของเทศบาลนั้นนับว่าเป็นมิติในการบริหารที่น่าจะส่งผลดีโดยตรงต่อประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน แต่สิ่งที่จะต้องพิจารณาก็คือ กระบวนการกำหนดนโยบายหรือการได้มาซึ่งนโยบายของกลุ่มคุณธรรมนั้นมีวิธีการอย่างไร นโยบายที่กำหนดขึ้นเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนหรือไม่ กระบวนการกำหนดนโยบายของกลุ่มมีการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ ในชุมชนหรือมาจากการตัดสินใจของผู้นำกลุ่มแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งหากการได้มาของนโยบายมาจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในเขตเทศบาลก็จะส่งผลให้นโยบายที่กำหนดและถูกนำไปปฏิบัติสามารถสร้างประโยชน์โดยตรงต่อประชาชน แต่ถ้าหากนโยบายที่กำหนดขึ้นเป็นเพียงความต้องการของกลุ่มแต่เพียงฝ่ายเดียวจะ

ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพของการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของประชาชนภายใต้สภาวะที่มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณและบุคลากร

5.3 สรุปความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ประชาชนได้รับผลประโยชน์ค้ำใน 10 โครงการจากทั้งหมด 12 โครงการ ได้แก่ โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำ ค.ส.ล. บริเวณถนนจามเทวี ขอย 3 (ขอยทุ่งอาทิตย์) ยาวประมาณ 400 เมตร, โครงการก่อสร้างปรับปรุงผิวจราจรบริเวณวัดบ้านหลวง ด้วยแอสฟัลท์ติกคอนกรีตบดอัดแน่น ขนาดกว้าง 3-5 เมตร ยาวประมาณ 236 เมตร, โครงการก่อสร้างอาคารห้องน้ำ – ห้องส้วม ศูนย์อาหารและสินค้าชุมชน บริเวณประตูช้างสี ขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 75 เมตร พื้นที่ประมาณ 30 ตารางเมตร, โครงการสายตรวจเทศกิจ, โครงการผู้รับฟังความเห็นและแจ้งเหตุในชุมชน, โครงการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับข้อบังคับและเทศบัญญัติ พ.ร.บ., โครงการแข่งขันกีฬาชุมชน, โครงการสวัสดิการสงเคราะห์และช่วยเหลือประชาชน, โครงการชุมชนเทศบาลสัมพันธ์ (ครอบครัวสุขสันต์) และโครงการอบรมอาชีพเสริมและพัฒนารายได้แก่ชุมชนในเขตเทศบาล ที่เหลืออีก 2 โครงการ คือ โครงการปรับปรุงศูนย์กีฬาประจำชุมชน และโครงการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมคนตรีไทย ยังไม่ได้ดำเนินการ ประชาชนจึงยังไม่ได้รับผลประโยชน์

5.4 สรุปความพึงพอใจของประชาชน

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากประชาชนในเขตเทศบาลจำนวน 300 ราย ทั้ง 15 ชุมชนมีระดับความพึงพอใจในส่วนการพัฒนาต่างๆ ของเทศบาลเมืองลำพูนดังต่อไปนี้

ความพึงพอใจในภาพรวม ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานของคณะผู้บริหารเมืองลำพูน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถแยกความพึงพอใจในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจมากที่สุดตามลำดับ คือ แสงสว่าง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รองลงมา คือ คูเมือง เกาะกลางถนน และถนน/ทางเท้า ตามลำดับ

ด้านการพัฒนาอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจมากที่สุดตามลำดับ คือ การส่งเสริมอาชีพในชุมชน รองลงมา คือ การฝึกอบรมอาชีพในชุมชน และการสนับสนุนด้านงบประมาณ ตามลำดับ

ด้านการพัฒนาการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจมากที่สุดตามลำดับ คือ คุณภาพการศึกษา และการขยายโอกาสการศึกษา

ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ การรักษาพยาบาลตามโครงการ 30 บาท ส่วนเรื่องที่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ การให้การดูแลสุขภาพโดยรวม

ด้านการรักษาสีสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ การจัดการด้านน้ำเสีย ส่วนเรื่องที่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ การจัดการด้านขยะ และการจัดการด้านความสวยงามของเมือง

ด้านการรักษาวัฒนธรรม/โบราณสถาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจมากที่สุดตามลำดับ คือ การสืบสานวัฒนธรรมของท้องถิ่น การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และการบำรุง/วัด/บูรณ โบราณสถาน

ด้านการให้โอกาสประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาเขตเทศบาล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความสม่ำเสมอในการออกเยี่ยมชุมชนเพื่อรับทราบปัญหา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อสังเกต

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลเมืองลำพูนซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลาง ได้สะท้อนถึงประสิทธิภาพในเชิงคุณภาพของประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะผู้บริหารที่จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ประเด็นที่สำคัญในการแก้ไขและปรับปรุงการบริหารจัดการที่ผู้บริหารเทศบาลเมืองลำพูนจำเป็นต้องเร่งดำเนินการคือการสร้างกระบวนการ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อจะได้รับทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เพื่อนำมาประกอบในการจัดทำแผนงาน โดยการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับทรัพยากรของเทศบาล อีกทั้งการปรับแนวคิดในการบริหารงานโดยยึดเอางานหรือแผนงานเป็นหลักและจึงจัดหางบประมาณมาสนองต่อแผนงาน

5.5 ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ทำการศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะสำคัญในหลายประการที่จะนำเสนอต่อคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองลำพูน

5.5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การกำหนดนโยบายในหลายโครงการ โดยเฉพาะโครงการที่เป็นโครงการการพัฒนาของเทศบาลควรมีการนำเสนอแนวคิดหรือโครงร่างของแนวนโยบายต่อชุมชนเพื่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือโครงการของประชาชน

2. สำหรับนโยบายหรือโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาของเทศบาลเมืองลำพูน โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำ เช่น ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาการจราจรในชั่วโมงเร่งด่วน ควรมีการกำหนดแผนแม่บทเพื่อการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยการจัดทำนโยบายในเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. แผนแม่บทหรือแผนระยะยาวของเทศบาลเมืองลำพูนที่มีการกำหนดไว้ ควรมีการนำมาพิจารณาปรับปรุงแผนเป็นระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

4. การกำหนดนโยบายในการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาของเทศบาลเมืองลำพูน จำเป็นต้องมีการแบ่งแยกกลุ่มของแนวทางอย่างเด่นชัด เพื่อให้สามารถจัดทำแผนรองรับได้อย่างสอดคล้องประสานกัน

5. การบริหารนโยบายสาธารณะในบางนโยบาย เทศบาลอาจมอบหมายให้เอกชนเข้ามาบริหารจัดการแทน โดยการกำหนดกรอบการดำเนินงานทั้งในด้านผลลัพธ์ ผลตอบแทน ระยะเวลา ตลอดจนเงื่อนไขที่สำคัญอย่างชัดเจน

5.5.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เทศบาลควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจและให้ความสำคัญของกระบวนการนโยบาย ทั้งในระดับผู้บริหารและผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง
2. กระบวนการสร้างนโยบายที่จัดทำในรูปแบบงบประมาณประจำปี ควรจะมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบายทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณประกอบกับแผนงานหรือนโยบายอย่างชัดเจน
3. เทศบาลควรจัดกระบวนการบริหารงานที่เป็นงานหรือนโยบายเพื่อการพัฒนาออกจากรางานประจำ เพื่อความสะดวกในการบริหาร โดยจัดโครงสร้างการบริหารจัดการในรูปผู้จัดการโครงการ เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการ